

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2025 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2025 року*

**Полтава
2025**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Wojarszczuk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоношко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава :ПДАУ, 2025. 181 с.

ISBN 978-617-8466-56-5

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, 4R технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 27.10.2025 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

<i>Піщаленко М. А., Скляр С. С.</i>	122
ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ ТА ВІКУ ТРАВСТОЮ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ФІТОФАГІВ	
<i>Шакалій С. М., Романко А.</i>	124
ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ НАСІННЯ І ГУСТОТА СТОЯННЯ РОСЛИН ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКА ТА ПОЖИВНОГО РЕЖИМУ	
<i>Шакалій С. М., Грищенко А.</i>	126
ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЙНОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКІВ	
<i>Шакалій С. М., Лисенков Я.</i>	129
ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВІВСА НА МОРФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ	
<i>Піщаленко М. А., Калініченко Н. О., Демченко О. В.</i>	132
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ МОРКВИ	
<i>Піщаленко М. А., Кріпак А. В.</i>	135
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ВІД ЧОРНОЇ ПШЕНИЧНОЇ МУХИ	
<i>Піщаленко М. А., Муллер М. С., Стешенко М. А.</i>	137
СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ПИТАННЯ ЕНТОМОКОМПЛЕКСІВ ФІТОФАГІВ АГРОЦЕНОЗІВ ГОРОХУ	
<i>Піщаленко М. А., Саєнко А. О.</i>	138
ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ РІПАКА ЯРОГО ВІД КОМПЛЕКСУ КОМАХ-ШКІДНИКІВ	
<i>Піщаленко М. А., Таргонська В. А.</i>	140
ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСУ ХВОРОБ КУКУРУДЗИ	
<i>Білоножко В. Я., Коробко О. О., Гавриленко В. С.</i>	142
ЗАКОНОМІРНОСТІ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ РОСЛИН	
<i>S. Yurchenko, B. Palaziuk</i>	144
FORMATION OF YIELD OF SOFT WINTER WHEAT DEPENDING ON VARIETAL PROPERTIES AND THE INFLUENCE OF BIOSTIMULANTS BASED ON RHIZOBACTERIA	
<i>S. Yurchenko, B. Stepanenko</i>	145
GRAIN YIELD OF CORN HYBRIDS DEPENDS ON THEIR MATURITY GROUP	
<i>Баган А. В., Роцєна Д. О.</i>	148
ВИКОРИСТАННЯ БАРБАРІСУ В ОЗЕЛЕНЕННІ	
<i>S. Yurchenko, E. Dudka</i>	150
FORMATION OF FRUIT YIELD AND QUALITY DEPENDING ON FOLIAR FEEDING OF SOWN CUCUMBER IN PROTECTED SOIL CONDITIONS	
<i>Бараболя О. В., Корецький Б.</i>	152
ПШЕНИЦЯ – ГОЛОВНОЮ ХЛІБНОЮ КУЛЬТУРОЮ	
<i>Рибальченко А. М., Огар В. В.</i>	155
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	
2. ЯКІСТЬ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА.	
<i>Бараболя О. В., Ананченко В. С.</i>	158

утворюється більша кількість квіток і плодів, збільшується чисельність запилювачів і ентомофагів, які можуть з надлишком компенсувати втрати від насіннеїдів, що і підтвердилося посівах (0,41 ц/га), що перевищила таку на суцільних посівах у середньому на 31% [1]. Одним із найбільш суттєвих факторів, що впливають на формування ентомоценозу, є також тривалість використання насінневих посівів багаторічних бобових трав. Так, уже в рік посіву спостерігався перехід фітофагів на посіви багаторічних бобових трав із минулорічних посівів бобових. Тут зустрічалися попелиці, клопи, довгоносики. Ці види мешкали в травостоях і наступних років життя.

Встановлено, що зі збільшенням віку посіву з двох до шести років зростає та його заселеність певними видами шкідників. Так, заселеність фітономусом зростає майже в 130 разів, тіхіусом-насіннеїдом – більш ніж у 17 разів (чому очевидно сприяє вищезгадані нами відомості про те, що жуки тіхіусу можуть жити 2-3 роки), люцерновим клопом – майже у 22 рази. А загальна чисельність шкідників за шість років життя травостою збільшилася більш ніж у 20 разів [2].

Протилежна тенденція відзначена нами для бульбочкових довгоносиків, чисельність яких була максимальною на травостоях 2-3-го років життя багаторічних бобових трав, а до 6-го року життя травостою зменшувалась майже вдвічі. Подібна ж закономірність відзначена і в попелиць, чисельність яких зростала на травостоях до 3-го року життя, а до шостого року зменшувалась більш ніж удвічі

Список використаних джерел

1. Квасніцька Л.С. Продуктивність та енергетична оцінка кормової сівозміни залежно від насичення бобовими багаторічними травами. Корми і кормовиробництво. Вінниця, 2013. Вип. 77. С. 202–208.
2. Лютка Г.І., Ткачук О.П. Бобові багаторічні трави у кормовиробництві та агроєкології: Монографія. Видавництво ТОВ «Друк» 2021. 256 с.

Шакалій Світлана Миколаївна

канд. с.-г. наук

ORCID ID: 0000-0002-4568-1386

Романко Артем

СВО магістр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

**ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ НАСІННЯ І ГУСТОТА СТОЯННЯ РОСЛИН ЗАЛ
ЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКА ТА ПОЖИВНОГО РЕЖИМУ**

В сучасних умовах аграрного виробництва овес зберігає високе значення як продовольча, кормова та технічна культура, що зумовлює актуальність його вирощування в Україні.

По-перше, овес є важливим компонентом кормової бази тваринництва. Він забезпечує високу поживність раціонів для коней, великої рогатої худоби, свиней і птиці. Завдяки високому вмісту білка, клітковини та вітамінів овес сприяє продуктивності тварин, а це напряду впливає на розвиток молочного та м'ясного скотарства [1].

По-друге, овес має вагоме продовольче значення. Його використовують для виробництва круп, пластівців, борошна та дієтичних продуктів. В умовах зростання попиту на здорове харчування, вівсяні продукти займають все більшу частку в раціоні населення, особливо у дитячому та дієтичному харчуванні.

По-третє, актуальність вирощування вівса зумовлена його агроекологічними властивостями. Крім того, овес позитивно впливає на структуру ґрунту, знижує забур'яненість полів і є хорошим попередником для інших культур.

Польова схожість насіння та формування оптимальної густоти стояння рослин вівса значною мірою визначаються агротехнічними умовами вирощування, серед яких провідне місце посідають попередники та поживний режим ґрунту [2].

Овес плівчастий потребує родючих ґрунтів із достатнім вмістом доступних форм азоту, фосфору і калію, оскільки слабо реагує на ущільнення та засміченість.

Тому після зернобобових культур (горох, горох, вика, люпин), які залишають у ґрунті значні запаси азоту, спостерігається підвищення польової схожості на 6–12 % у порівнянні з посівами після зернових попередників. У таких умовах формується більш вирівняний і густий стеблостій, що позитивно впливає на продуктивність культури [3].

Як бачимо з таблиці 1 польова схожість на Айворії попередника горох мали показники: сорт Айворі від 86,7 % до 90,2 5, сорт Нептун – 88,1-90,4 % та сорт Бусол від 89,1 до 90,9 %. За середніми даними по попереднику горох найвищою польова схожість була у сорту Бусол і становила 89,6 %. По попереднику кукурудза ми мали показники польової схожості в 2023 році від 88,9 % (сорт Айворі) до 92,1 % у сорту Бусол. Найбільшим показник схожості був у 2024 році і становив від 92,9 до 93,1 %. У 2025 році за попередника кукурудза у сорту Айворі схожість була 91,6 %, сорт Нептун – 91,0 % та у сорту Бусол – 91,7 %. За середніми даними сорт Бусол мав найбільшу польову схожість яка становила

92,3 %.

Таблиця 1

Польова схожість насіння вівса (%) залежно від попередників

Попередник (фактор А)	Сорт (фактор В)	Роки			Середнє
		2023	2024	2025	
Горох	Айворі	86,7	90,2	90,2	89,0
	Нептун	88,1	90,1	90,4	89,5
	Бусол	89,1	90,9	88,9	89,6
Кукурудза	Айворі	88,9	92,9	91,6	91,1
	Нептун	89,3	93,0	91,0	91,1
	Бусол	92,1	93,1	91,7	92,3

Таким чином, поєднання правильного вибору попередника та збалансованого внесення добрив забезпечує високу польову схожість насіння, оптимальну густоту стояння рослин і створює передумови для формування високого врожаю ярого ячменю.

Густота сходів — це фактична кількість рослин на одиниці площі (рослин/м²), що з'явилися після проростання насіння. Вона є проміжним етапом між нормою висіву та остаточною густотою стояння рослин перед збиранням. За показником густота сходів рослин сорт Айворі за попередника горох мав найбільші показники в 2025 році – 405,9 шт/м², за попередника кукурудза – в 2024 році 418,1 шт/м². (табл. 2). Сорт Нептун за попередника горох мав показники від 396,4 до 406,8 шт/м², за попередника кукурудза – 401,9 – 418,5 шт/м².

Таблиця 2

Густота сходів ячменю ярого (шт./м²) залежно від попередників

Попередник (фактор А)	Сорт (фактор В)	Роки			Середнє
		2023	2024	2025	
Горох	Айворі	390,1	404,9	405,9	400,5
	Нептун	396,4	405,4	406,8	402,8
	Бусол	400,9	409,0	400,1	403,2
Кукурудза	Айворі	400,1	418,1	412,2	410,0
	Нептун	401,9	418,5	409,5	410,0
	Бусол	414,5	419,0	412,7	415,4

Сорт Бусол по попереднику горох мав нижчі показники ніж за використання попередника кукурудза. За середніми даними густоту сходів сортів вівса більшу отримано за використання попередника кукурудза: від 401,0 до 415,4 шт/м².

Список використаних джерел:

1. Абашев В.Д. Вплив мінеральних добрив на врожайність зерна вівса. Херсонський аграрний вісник. 2018 р. № 1(21). С. 42-47.

2. Дем'янова Н. І. Вивчення впливу Лігногумату на формування врожаю вівса. Міжнародний студентський науковий вісник . 2018. №2. С. 127.
3. Воропаєв В.М. Вплив різних систем добрив у польовому сівозміні на якість зерна ячменю та вівса. Аграрна наука, 2020. № 4. С. 18-19.

Шакалій Світлана Миколаївна

канд. с.-г. наук

ORCID ID: 0000-0002-4568-1386

Гриценко Антон

СВО магістр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЙНОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКІВ

Попередник — це культура, що росла на полі до посіву ячменю. Вона формує фізичні, хімічні та біологічні умови ґрунту, що безпосередньо впливають на густоту сходів, кущіння, кількість колосків і зерен, масу зерна [1].

Попередники визначають структуру врожаю через:

1. Формування густоти сходів і кущіння;
2. Кількість продуктивних стебел;
3. Розвиток генеративних органів (колосків і зерен);
4. Маса і якість зерна.

Найбільш продуктивні попередники для ярого ячменю в умовах Полтавщини: зернобобові (горох, соя, вика), картопля, ріпак, кукурудза на силос. Менш сприятливі: зернові злакові, соняшник, сам ячмінь.

Довжина колоса — це один із морфологічних показників, який впливає на кількість зерен у колосі та загальну врожайність.

Довший колос зазвичай має більше колосків і зерен, але при цьому може потребувати кращого живлення та достатньої вологи.

При загущених посівах колос коротший через конкуренцію рослин за світло та поживні речовини [2].

Достатня волога у фазі виходу в трубку та колосіння сприяє максимальному росту колоса.

Посуха в цей період скорочує довжину колоса на 0,5–2 см і зменшує кількість зерен.

Довжина колоса впливає на кількість колосків і зерен у колосі, а отже на загальну врожайність.